

Владислав Фульмес (м. Луцьк)

Бібліотека Митрополита Анатолія (Дублянського): тематичний склад та сучасний стан

У статті розглянуто історію передачі приватної бібліотеки відомого ієрарха Української Автокефальної Православної Церкви в діаспорі митрополита Західноєвропейського і Паризького Анатолія (Дублянського) до Волинської духовної семінарії. Подані відомості про тематичний склад книгозбірні та сучасний стан її зберігання.

Ключові слова: митрополит Анатолій, бібліотека, Волинська духовна семінарія.

Vladyslav Fulmes

Library of Metropolitan Anatoly (dubinsky): thematic composition and modern state

Metropolitan of Western European and Parisian Anatoliy (Dublyansky) is an outstanding hierarch of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in the diaspora, a native of Volyn, who has left a remarkable mark in the development of the culture of his native land and Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in Germany. Emigrated to Germany in 1944, he took an active part in the establishment of church-religious life. During his 50 years of emigration, Bishop Anatoliy collected a large private library, which, after declaration of Ukraine's independence and in view of problem with health, he decided to transfer it to the Motherland. This article shows the history of the transferring of the private library of the Metropolitan of Western European and Parisian Anatoliy (Dublyansky) to Ukraine, namely, to the Volyn Theological Seminary. Thanks to the «List of books and brochures of church-religious nature ...», authored by Bishop Anatoliy himself, it is possible to follow the content of the church-religious library of Metropolitan. The article presents some inscripts from books that show how a particular book has fallen into the private library of the Metropolitan. Also indicated where the valuable acquisition of Metropolitan Anatoly (Dublyansky) is kept.

Key words: Metropolitan Anatoliy, library, Volyn Theological Seminary.

Владислав Фульмес

Библиотека Митрополита Анатолія (Дублянського): тематический состав и современное состояние

В статье рассмотрена история передачи частной библиотеки известного иерарха Украинской Автокефальной Православной Церкви в диаспоре митрополита Западноевропейского и Парижского Анатолія (Дублянського) в Волинскую духовную семинарию. Представленные сведения о тематическом составе библиотеки и современное состояние ее хранения.

Ключевые слова: митрополит Анатолій, бібліотека, Волинська духовна семінарія.

У даний час увагу дослідників привертає не лише діяльність видатних постатей, але й наявність у них приватних книгозбірень, дослідження яких дає можливість відобразити сферу зацікавлення діячів та різні етапи їхнього формування як особистостей. Серед визначних ієрархів Української Автокефальної Православної Церкви в діаспорі чільне місце посідає митрополит Західноєвропейський і Паризький

Анатолій (Дублянський), який народився на Волині і залишив помітний слід в історії становлення культури рідного краю та УАПЦ в Німеччині.

Метою цієї статті є висвітлення історії передачі приватної бібліотеки митрополита Анатолія (Дублянського) з Нового Ульма (Німеччина) до Луцька, зокрема у Волинську духовну семінарію, а також подальша доля її існування.

Деякі аспекти досліджуваної проблеми знайшли відображення в науковій публікації прот. М. Цапа¹, частково висвітлено проблему в публікації О. Силюка.² та деякі згадки містяться в газетній публікації Б. Колоска³ На даний час історія формування бібліотеки митрополита, її тематичний склад та передача на Батьківщину є недостатньо дослідженою і потребує детального вивчення.

Джерельною базою для дослідження виступають епістолярна спадщина митрополита та архівні документи, які зберігаються в Архіві Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату, Державному архіві Волинської області, а також у фондах Волинського краєзнавчого музею.

Окупація України у 1944 році радянськими військами змусила залишити Батьківщину та податися в еміграцію велику кількість людей, серед яких були ієрархія, духовенство та віряни УАПЦ. Емігрував також і Анатолій Захарович Дублянський (пізніше – митрополит Анатолій), про що дізнаємося з його автобіографії «Шляхи мого життя»⁴. Приймаючи активну участь у формуванні церковно-релігійного життя закордоном, Анатолій Захарович розпочав також збирати свою власну бібліотеку і таким чином за майже 50-літній період перебування в Німеччині

Світлина митрополита Анатолія Дублянсько-

го з портрету виконаного бельгійцем, римокатолицьким священником о. Жос Опдебиком з нагоди його 75-ліття, на замовлення парафії УАПЦ св. Архистратига Михаїла м. Генка в Бельгії.

Оригінал портрету сьогодні знаходиться в залі церковного будинку згаданого храму.

зібрав чималу приватну книгозбірню. У переважній більшості це були книги церковного, богословського та історичного напрямів. Деякі книги митрополит купував за власні кошти, деякі приймав як дарунок, а інші отримував для рецензій, будучи редактором церковно-релігійного журналу «Рідна Церква». Так, на початок 1990-их років його бібліотека складалася з книг, брошур, матеріалів конференцій, довідкових видань, богослужбових книг, часописів та церковно-релігійних журналів, які виходили в діаспорі. За свідченням історика Б. Колоска, який мав можливість відвідати владика Анатолія в Новому Ульмі, у невеличкій двокімнатній квартирі холодна спальня господаря була відведена для бібліотечних стелажів з книгами⁵.

Основу приватної книгозбірні митрополита Анатолія становлять книги з історії церкви та історії України таких авторів: митрополита Іларіона (Огієнка), митрополита Василя Липківського, І. Власовського, Н. Полонської-Василенко, М. Коржана, О. Лотоцького, прот. Н. Плічковського, С. Ярмуся, О. Воронина, Ф. Онуфрійчука, І. Теодоровича, Є. Онацького, В. Потієнка та інших. Окрему категорію становлять книги церковного вжитку: Біблія (українською та російською мовами), Євангеліє, Новий Заповіт, Службник; чинопослідування Божественної літургії св. Василя Великого, Іоана Златоустого та Наперед освячених дарів; акафісти, часослов, мінеї, життя Святих, Закон Божий, молитовники та молитвослови.

Серед зазначених книг особливе місце займають особисті праці владика Анатолія: «Українські святі» (Мюнхен, 1962) та «Тернистим шляхом. Життя митрополита Никанора Абрамовича» (Лондон, 1962), а також повний (та неповні) комплект церковно-релігійного журналу «Рідна Церква» (1952–1988), ініціатором створення і редактором якого був сам митрополит Анатолій.

¹ Цап М., прот. Митрополит Анатолій (Дублянський) – великий меценат Волинської духовної семінарії // Православна Церква в сучасному суспільстві: проблеми та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (03.06.2014). – Луцьк: Видавництво Волинської православної богословської академії, 2014. – С. 215–224.

² Силюк О. Фонд митрополита Анатолія Дублянського (1912–1997) Волинського краєзнавчого музею // Волинський музейний вісник: наук. зб. Вип. 8 / упоряд. А. Силюк. – Луцьк: Волинський краєзнавчий музей, 2016. – С. 203–228.

³ Колосок Б. Зигзаги долі митрополита Анатолія Дублянського // Волинь. – 2002. – С. 3.

⁴ Шляхи мого життя. – ВКМ. – Інв. № ДМ-33727.

⁵ Колосок Б. Зигзаги долі митрополита Анатолія Дублянського // Волинь. – 2002. – С. 3.

Чимало книг з бібліотеки владика Анатолія мали покрайні записи. Протоіерей Олександр Семенович, при якому Анатолій Дублянський виконував обов'язки дяка перебуваючи в санаторії, подарував Біблію, підписавши: «Дорогому у Христі братові, моєму найближчому співпрацівникові на ниві Христовій пану Анатолію Дублянському на молитовний спомин. Протоіерей Олександр Семенович. Санаторій м. Амберг. 8.XII.1949 р. Б.». Пізніше отець Олександр також подарував «Божественну Літургію Наперед освячених дарів»: «Всечесному і дорогому о. Анатолію Дублянському на молитовний спомин. Протоіерей Олександр Семенович. 9.4.1954 р. Б. Munchen, Ludwigsfeld, Німеччина». Книгу «Нарис Історії Української Православної Церкви» (Австралія, 1985–1988) владика Анатолій отримав від автора – протопресвітера Никодима Плічковського: «Високопреосвященнішому архієпископові Анатолію від автора. 2–1–86», а «Акафіст Пресвятій Богородиці перед Її чудотворним образом Холмським» (Холм, 1992) від єпископа Люблінського і Холмського Авеля (Поплавського) з дарчим підписом: «Високопреосвященнішому Владиці Архієпископу Анатолію на молитовну пам'ять, як прибавлення до побажань з нагоди благословення Господнього на святкування 80-ої річниці з дня народження. З молитвою і благожелательством єп. Авель. Люблин, 17.11.1992 р.».

На початку 1990-их років, відчувши погіршення здоров'я, митрополит Анатолій вирішує передати значну частину своєї бібліотеки в Україну для духовного відродження Української церкви та духовного виховання своїх земляків: «Через старість і дуже поганий зір, за порадами моєї покійної дружини, яка за мого життя радила мені все цінне передати в добрі руки, мою бібліотеку вирішив передати до Луцька, коли Україна стала незалежною державою»⁶. Окрім бібліотеки, владика передав також особисті документи та деякі матеріальні речі. Документи службового архіву митрополита Анатолія нині зберігаються в Українському історичному та ос-

вітньому центрі в Нью-Джерсі (США) (Ukrainian Historical and Education Centre of NJ Archives – Fr. Anatolii Dublians'kyi papers. – 1 Linear Feet 2 boxes). Волинський краєзнавчий музей у Луцьку, директор якого А. Силюк тривалий час вів переписку з владикою, став найбільшим хранителем великої колекції особистих речей та документів ієрарха УАПЦ в Україні⁷.

Свою приватну бібліотеку владика Анатолій вирішив розподілити між навчальними закладами та установами. Науково-історичну частину його великої спадщини отримали Луцький державний історико-культурний заповідник, Східноєвропейський (тоді – Волинський) національний університет імені Лесі Українки, Львівська наукова бібліотека імені Василя Стефаника та Волинський краєзнавчий музей⁸.

Щодо богословської частини своєї бібліотеки владика Анатолій тривалий час розмірковував, у яку саме духовну семінарію в Україні передати його цінний набуток: Київську духовну семінарію, яка тільки розпочинала свою діяльність і мала згодом отримати статус Академії, на чолі з ректором єпископом Даниїлом (Чокалюком), чи у Львівську духовну семінарію, ректором якої був протоіерей Віталій Політило (пізніше – митрополит Євсевій).

Цікавлячись церковним життям в Україні, зокрема на Волині, митрополит Анатолій вів також переписку з керуючим Волинської єпархії єпископом Серафимом (Верзуном), який і порадив владичі Анатолію передати церковно-релігійну бібліотечну спадщину Волинській духовній семінарії в Луцьку. Але для здійснення цієї передачі необхідно було виконати наступні умови, поставлені митрополитом Анатолієм: «Усі передані книжки повинні бути в семінарії в Луцьку, зберігаючись у ній як “Бібліотека Архієпископа Анатолія Дублянського”». Ніхто і ніколи не мав права з цієї бібліотеки, ні духовна особа, ні мирянин, ні студент, взяти собі у власність нічого з цієї бібліотеки. Вона виключно призначена на користування нею тим, кому належить. Про цей мій дарунок бібліотеки має

⁶ Державний архів Волинської області, ф. Р. 3441, оп. 1, спр. 185. Лист Анатолія Дублянського від 15 вересня 1994, арк. 1.

⁷ Силюк О. Фонд митрополита Анатолія Дублянського (1912–1997) Волинського краєзнавчого музею // Волинський музейний вісник: наук. зб. Вип. 8 / упоряд. А. Силюк. – Луцьк: Волинський краєзнавчий музей, 2016. – С. 203.

⁸ Силюк О. Фонд митрополита Анатолія Дублянського (1912–1997) Волинського краєзнавчого музею // Волинський музейний вісник: наук. зб. Вип. 8 / упоряд. А. Силюк. – Луцьк: Волинський краєзнавчий музей, 2016. – С. 203.

бути подано в пресі в Луцьку («Народна трибуна», «Вісті» і можливо ще десь). Як подяку мені за цей дар я просив поминати моє ім'я, поки живу, за здоров'я під час проскомидій у Свято-Троїцькому соборі в Луцьку, а імена моїх спочилих батьків Захарія й Неоніли та сестри Олени за упокій. У разі припинення існування семінарії в Луцьку, цю бібліотеку передати у Київську Духовну Академію...»⁹.

19 жовтня 1993 року владика Анатолій передає книги з Нового Ульма і вже 26 жовтня цього ж року пастор Міллер доставляє на адресу єпископа Серафима вісім пакунків з книгами (сім пакунків від митрополита Анатолія і один пакунок від церковного старости С. Ляшука) та певні кошти для семінарії. У середині пакунків разом з книгами був машинописний документ під назвою «Список книжок і брошур релігійного і церковного змісту з бібліотеки архієпископа Анатолія (Дублянського) в Новому Ульмі (Німеччина)»¹⁰, який мав рукописні правки та доповнення. Документ не датований, також не вказано ім'я укладача. В описі книг вказано автора, назву видання та кількість примірників, які передавалися. Список укладений на семи аркушах, до нього внесено 295 одиниць, серед яких книги, брошури, ноти, матеріали конференцій та церковно-релігійні журнали, що виходили в діаспорі. Без сумніву, творцем цього машинописного документа з власними рукописними правками був сам господар книгозбірні – митрополит Анатолій (Дублянський). Зважаючи на особливості української мови в діаспорі та поважний вік, у документі зустрічаються деякі граматичні та стилістичні невідповідності з сучасним українським правописом.

31 жовтня 1993 владика Серафим видає указ № 173 такого змісту: «Цим указом благословляю старосту Свято-Троїцького кафедрального собору Диля С. М. взяти під свою особисту відповідальність бібліотеку архієпископа Анатолія (Дублянського), прислану з Німеччини для Волинської духовної семінарії на ім'я єпископа Серафима. Після обладнання семінарської бібліотеки охороною і пожежною сигналізацією бібліотека повинна бути передана за призначенням. До передачі бібліотеки Архієпископа Анатолія

(Дублянського) всі коробки повинні бути опломбовані і передані до соборного складу на збереження... Коробки з книгами повинні бути опломбовані особистою печаткою єп. Серафима»¹¹.

Зважаючи на складне становище, в якому на той час перебувала Волинська єпархія УПЦ Київського Патріархату, зокрема і Волинська духовна семінарія (зміна правлячого архієрея, відсутність належних приміщень та ін.), докладно встановити цілісність бібліотеки, яка надійшла, важко. Це зумовлено відсутністю документів, які б докладніше оповідали про отримання цих книг на той час. Тому рукописний документ владика Анатолія на сьогодні є найбільшим джерелом інформації про те, які саме книги склали основу бібліотеки митрополита та пізніше були передані духовній семінарії. Саме тому деякий час після передачі владика Анатолій не отримував відомостей про долю своєї бібліотеки ні від владика Серафима, ні від ректора семінарії. Тому він вирішив 10 грудня 1993 року написати лист ректору Волинської духовної семінарії, посаду якого на той час займав протоієрей Микола Бочкай: «У місяці жовтні ц.р. я переслав на адресу п. інж. Вітольда Козачука в Німеччині, відомого в Луцьку добродійця, який перевозить до цього міста з Німеччини різну допомогу, мою грошову допомогу для Вашої семінарії та як дарунок для неї мою багату богословську бібліотеку – понад 300 книжок і брошур та велику кількість церковно-релігійних журналів, що виходили в діаспорі. З восьми пачок було моїх сім і одна від нашого церковного старости п. С. Ляшука, що була з ліквідованого в нас тепер Товариства «Волинь» з працями митрополита Іларіона (Огієнка). До цієї пересилки я долучив ще одну пачку з книжками для Волинського Краєзнавчого музею в Луцьку та дві пачки для нововідкритого університету ім. Лесі Українки, одну від мене і одну від С. Ляшука. Тому що сам п. В. Козачук до Луцька не їхав, він доручив цей транспорт завезти пасторові Міллеру. Пастор Міллер завіз їх до Луцька і дня 26 жовтня ц.р. ці пачки, адресовані на Владика Серафима для семінарії... На жаль, самого Владика Серафима у той час не було в Луцьку. З того часу перейшло до сьогодні вже півтора

⁹ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Лист архієпископа Анатолія (Дублянського) до Ректора Волинської духовної семінарії прот. Миколи Бочкая від 10.12.1993. – 1 арк.

¹⁰ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Список книжок і брошур релігійного і церковного змісту з бібліотеки архієпископа Анатолія (Дублянського) в Новому Ульмі. – 7 арк.

¹¹ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського патріархату. Волинське єпархіальне управління. Укази за 1993 р.

місяці, але ані від Владика Серафима, ні від Вас як ректора семінарії, для якої були мною передані ці гроші і сім моїх і одна пачка від п. С. Ляшука, нема жодної відомості...»¹².

Користуючись такою ситуацією, деякі люди почали поширювати неправдиву інформацію про розкрадання бібліотеки митрополита Анатолія в Луцьку. Таку звістку отримав і сам владика Анатолій від голови управи товариства «Волинь» у Вінніпезі Іллі Онуфрійчука. «Ця вістка прийшла до мене саме в часі, коли я був поважно хворий, і вона спричинила мені великий біль і занепокоєння»¹³. Владика Анатолій змушений був просити своїх знайомих людей в Луцьку, аби ті перевірили, чи всі передані книги зберігаються в семінарії, чи розкрадені. Пізніше все ж таки владиці повідомили, що вся передана його бібліотека дійсно зберігається в бібліотеці семінарії, а звістка про її розкрадання була неправдивою¹⁴.

У цей час для об'єднання вірних та для покращення становища УПЦ Київського Патріархату на Волині згідно з рішенням Священного синоду (від 11.11.1993 року, журнал № 2) на Луцько-Волинську єпархію було призначено нового керуючого – ним став митрополит Іоан (Боднарчук). Владика Серафима (Верзуна) було призначено єпископом Володимир-Волинським, вікарієм Волинської єпархії та ректором Волинської духовної семінарії¹⁵, а ще пізніше він був переведений на Житомирську кафедру. Саме митрополиту Іоану єпископ Серафим пізніше писав про долю бібліотеки владика Анатолія: «Звертаюсь до Вас у справі, яку я розпочав і яку Вам тепер необхідно докінчити. Це стосується Бібліотеки Владика Анатолія (Дублянського) з Німеччини. Щодо цієї бібліотеки я особисто домовлявся з Владикою Анатолієм, листувався з ним у цій справі... На жаль, у той час, коли Бібліотека була перевезена до Луцька, я перебував у Києві, а приїхавши до Луцька, уже був позбав-

лений можливості наглядати за нею. Відповідальність щодо її подальшого зберігання взяли на себе секретар єпархії митр. прот. І. Кравчук, інспектор семінарії прот. Б. Гринів, помічник інспектора прот. А. Ліпчик, економ свящ. В. Янчук, секретар Педагогічної Ради п. Р. Дворжак, викладач Оновного Богослів'я п. П. Вінцукевич... Пакунки з книжками для ВДС були опечатані, як Вам відомо, у приміщенні Бібліотеки. Разом з ними були опечатані пакунки, що належать Волинському Державному Університету та Волинському Краєзнавчому Музею. Зараз цією Бібліотекою опікуєтесь Ви, Владико. І тому я дуже прошу Вас прискорити виконання всіх умов вл. Анатолія щодо Бібліотеки, бо тільки одне я встиг зробити – це помістити листочок з іменами спочилих родичів владика Анатолія під склом на жертovníку у Свято-Троїцькому Соборі м. Луцька. Невиконання ж усіх інших умов викликає занепокоєння владика Анатолія, про що Ви дізнаєтесь з листа його до мене... маю надію, що Ви в скорому часі зробите все необхідне для вирішення цієї справи, бо, наскільки мені відомо, Вл. Анатолій буде домагатися передачі цієї Бібліотеки до Київської Духовної Академії, куди і відразу хотів передати її, поки я не намовив його офірувати її до Луцька»¹⁶.

Після вивчення справи з бібліотекою митрополита Анатолія правлячий архієрей митрополит Луцький і Волинський Іоан (Боднарчук) 28 грудня 1993 року відправляє владиці Анатолію подячного листа: «Щиро Вам дякуємо за Ваш великий подарунок для Луцько-Волинської Духовної Семінарії – Вашої особистої бібліотеки... Ваша бібліотека так потрібна й необхідна для Волинської семінарії, як необхідні для життя людини повітря і вода. Усі ми разом з Корпорацією семінарії від щирого серця дякуємо Вам, Ваша Мирносте, за Вашу ласку, любов і турботу за Волинський Край, за наших дітей, котрі живуть на цій святій, історичній Волинській землі і вчать

¹² Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Лист архієпископа Анатолія (Дублянського) до Ректора Волинської духовної семінарії прот. Миколи Бочкая від 10.12.1993. – 1 арк.

¹³ Державний архів Волинської області, ф. Р. 3441, оп. 1, спр. 185. Лист Анатолія Дублянського від 15 вересня 1994. – 1 арк.

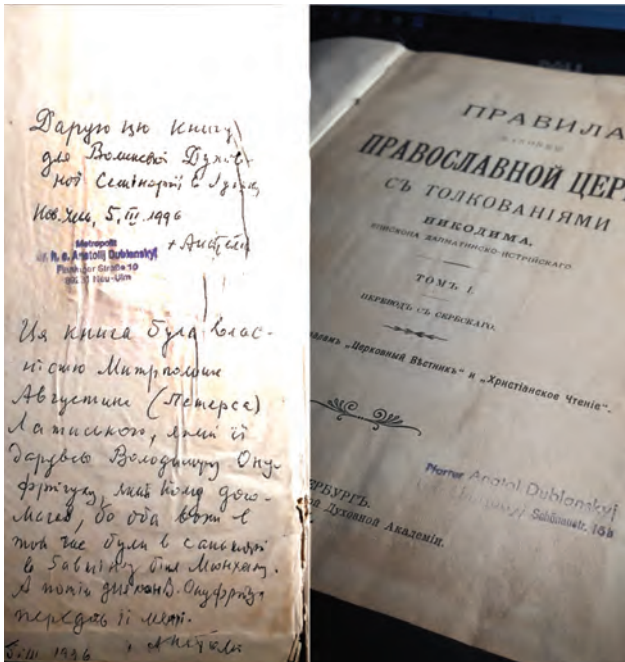
¹⁴ Державний архів Волинської області, ф. Р. 3441, оп. 1, спр. 185. Лист Анатолія Дублянського від 15 вересня 1994, арк. 1.

¹⁵ *Цан М.*, прот. Митрополит Іоан (Боднарчук) і третє відродження УАПЦ та проголошення Київського Патріархату // Волинський благовісник: богословсько-історичний науковий журнал Волинської православної богословської академії Української Православної Церкви Київського Патріархату. – Луцьк, 2013. – №1. – С. 227.

¹⁶ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Лист єпископа Житомирського і Овруцького Серафима (Верзуна) до митрополита Луцького і Волинського Іоана (Боднарчука) від 22.01.1994р. – Арк. 1–2.

в нашій Духовній школі...»¹⁷. Цей лист від владика Іоана з повним переліком отриманих книг владику Анатолія «заспокоїв і дуже врадував»¹⁸.

У наступні роки владика Анатолій передав до семінарської бібліотеки ще декілька книг та церковних журналів. Однією з них була книга Никодима (Милаша) єпископа Далматинсько-Істрійського «Правила Православної Церкви с толкованиями»¹⁹ про яку він згадував у листі до митрополита Луцького і Волинського Якова (Панчука)²⁰. На першій сторінці митрополитом Анатолієм був зроблений дарчий напис: «Дарую цю книгу для Волинської Духовної Семінарії в Луцьку. Ця книга була власністю Митрополита Августина (Петерса) Латинського, який її подарував Володимиру Онуфрійчуку, що йому допомагав, бо оба вони в той час були в санаторії в Гавтінгу біля Мюнхена. А потім дякон Володимир Онуфрійчук передав її мені...».

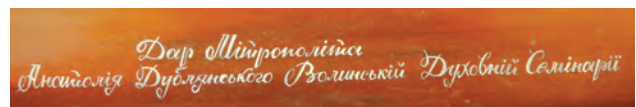
Книга «Правила Православної Церкви с толкованиями Никодима єпископа Далматинско-Істрійського. – Т. I. – Санкт-Петербург: издание С.–Петербургской Духовной Академии, 1911. – 640 с.»

Крім подарованої своєї власної церковно-релігійної бібліотеки, митрополит Анатолій до кінця свого життя за можливістю продовжував свої щедрі пожертви на розбудову та розвиток Волинської духовної семінарії. Зокрема, на його кошти в 1995 році була написана ікона Пресвятої Богородиці з младенцем Ісусом, яка сьогодні розміщена в одному з коридорів Волинської православної богословської академії (м. Луцьк).

Ікона Пресвятої Богородиці з младенцем Ісусом написана на пожертви митрополита Анатолія (Дублянського).

Напис на іконі Пресвятої Богородиці з младенцем Ісусом.

¹⁷ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Лист митрополита Луцького і Волинського Іоана (Боднарчука) до архієпископа Анатолія (Дублянського) від 28.12.1993 р. – 1 арк.

¹⁸ Лист митрополита Анатолія до Анатолія Силюка. – Волинський краєзнавчий музей. Інв. № КДФ–16727, КВ–72947.

¹⁹ Правила Православної Церкви с толкованиями Никодима єпископа Далматинско-Істрійського. – Т. I. – Санкт-Петербург: издание С.–Петербургской Духовной Академии, 1911. – 640 с.

²⁰ Лист митрополита Анатолія (Дублянського) до архієпископа Луцького і Волинського Якова (Панчука) від 27 червня 1995 року. – ВКМ. – Інв. № ДМ-33785.

На сьогоднішній день більшість із книг церковно-релігійної книгозбірні митрополита Анатолія (Дублянського) зберігається там, куди забажав передати сам її власник – в іменному фонді № 6 «митрополита Анатолія Дублянського» бібліотеки Волинської духовної семінарії, яка рішенням Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату від 13 травня 2011 року була реорганізована у Волинську православну богословську академію (м. Луцьк). Саме студенти цього вищого духовного навчального закладу мають можливість користуватися цим цінним набутком митрополита Анатолія (Дублянського), книги якого нагадують про свого

власника екслібрисами та власними підписами митрополита.

Отже, з проголошенням незалежності України відбулося повернення на Батьківщину цінного набутку уродження Волині в еміграції – приватної бібліотеки митрополита Західноєвропейського і Паризького Анатолія (Дублянського) – церковно-релігійна частина якої майже в повному комплекті дійсно сьогодні зберігається у бібліотеці Волинської православної богословської академії, а її книги будуть невичерпним джерелом богословських та історичних знань ще для багатьох поколінь студентства.

References

- Arkhiv Volynskoi yeparkhii UPTs Kyivskoho patriarkhatu. Volynske yeparkhialne upravlinnia. Ukazy za 1993 r. [In Ukrainian].
- Arkhiv Volynskoi yeparkhii UPTs Kyivskoho Patriarkhatu. Lyst arkhiepyskopa Anatoliia (Dublianskoho) do yepyskopa Lutskoho i Volynskoho Serafyma (Verzuna) vid 18.10.1993. 1 ark. [In Ukrainian].
- Arkhiv Volynskoi yeparkhii UPTs Kyivskoho Patriarkhatu. Lyst arkhiepyskopa Anatoliia (Dublianskoho) do Rektora Volynskoi dukhovnoi seminarii prot. Mykoly Bochkaia vid 10.12.1993. 1 ark. [In Ukrainian].
- Arkhiv Volynskoi yeparkhii UPTs Kyivskoho Patriarkhatu. Lyst mytropolyta Lutskoho i Volynskoho Ioana (Bodnarchuka) do arkhiepyskopa Anatoliia (Dublianskoho) vid 28.12.1993 r. 1 ark. [In Ukrainian].
- Arkhiv Volynskoi yeparkhii UPTs Kyivskoho Patriarkhatu. Lyst yepyskopa Zhytomyrskoho i Ovrutskoho Serafyma (Verzuna) do mytropolyta Lutskoho i Volynskoho Ioana (Bodnarchuka) vid 22.01.1994 r. 2 ark. [In Ukrainian].
- Arkhiv Volynskoi yeparkhii UPTs Kyivskoho Patriarkhatu. Spysok knyzhok i broshur relihiinoho i tserkovnoho zmistu z biblioteky arkhiepyskopa Anatoliia (Dublianskoho) v Novomu Ulmi. 7 ark. [In Ukrainian].
- Derzhavnyi arkhiv Volynskoi oblasti. F. R. 3441. Op. 1. Spr. 185. Lyst Anatoliia Dublianskoho vid 15 veresnia 1994. 1 ark. [In Ukrainian].
- Kolosok B. (2002). Zhyzhahy doli mytropolyta Anatoliia Dublianskoho. *Volyn*, 3. [In Ukrainian].
- Lyst mytropolyta Anatoliia (Dublianskoho) do arkhiepyskopa Lutskoho i Volynskoho Yakova (Panchuka) vid 27 chervnia 1995 roku. – VKM. – Inv. № DM-33785.4 ark. [In Ukrainian].
- Syliuk O. (2016). Fond mytropolyta Anatoliia Dublianskoho (1912–1997) Volynskoho kraieznavchoho muzeiu. *Volynskiy muzeinyi visnyk: nauk. zb. Yyp.* 8, 203–228. [In Ukrainian].
- Tsap M., prot. (2014). Mytropolyt Anatolii (Dublianskyi) – velykyi metsenat Volynskoi dukhovnoi seminarii. *Pravoslavna Tserkva v suchasnomu suspilstvi: problemy ta perspektivy: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (03.06.2014)*. (pp. 215–224), *Lutsk*. [In Ukrainian].
- Tsap M., prot. (2013). Mytropolyt Ioan (Bodnarchuk) i tretie vidrodzhennia UAPTs ta proholoshennia Kyivskoho Patriarkhatu. *Volynskiy blahovisnyk: bohoslovsko-istorychnyi naukovyi zhurnal Volynskoi pravoslavnoi bohoslovskoi akademii Ukrainskoi Pravoslavnoi Tserkvy Kyivskoho Patriarkhatu*, 1, 221–232. [In Ukrainian].
- Shliakhy moho zhyttia. VKM. Inv. DM–33727. [In Ukrainian].